

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. május 11.

HORVÁT NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Vrednovanje testa pismenog ispita

Središnja Uputa za ispravljanje i vrednovanje sadrži raspored bodova koji se mogu dati za pojedine zadatke. Uputa za ispravljanje i vrednovanje u natuknicama sadrži moguće sadržajne elemente rješenja i mogućnosti odstupanja od njih. Na vrednovanje učinka pristupnika ne smije utjecati okolnost ako osobni stav ocjenjivača odstupa od općenito prihvaćenog stava u odnosu na problem, pitanje, pojavu o kojoj je riječ u zadatku, kao ni to ako se pristupnikovo mišljenje razlikuje od pristupa koje se smatra općenito prihvaćenim pristupom.

Profesor koji ispravlja test označava pravopisne i jezične pogreške sukladno tipovima pogrešaka kako su navedene u središnjoj Uputi za ispravljanje i vrednovanje. Svojom konačnom ocjenom vrednuje pravopis, jezičnu pravilnost i urednost rukopisa cijele radnje.

Ispravljanje i vrednovanje niza zadataka razumijevanja teksta i jezično-književne obrazovanosti

Vrednovanje jezično-književno-obrazovnog niza zadataka vrši se na temelju središnje Upute za vrednovanje. Maksimalni broj bodova niza zadataka iznosi 40 bodova. Izbor prihvatljivih odgovora i parcijalne bodove koji se mogu dati za djelomična rješenja sadrži Uputa vrednovanja. Profesor koji vrednuje zadaću na radnji naznačuje parcijalne bodove koje je pristupnik postigao te ukupan broj bodova koje je maturant postigao rješavanjem niza zadataka.

Niz zadataka razumijevanja teksta iz jezično-književne obrazovanosti	40 bodova
--	-----------

I. Niz zadataka razumijevanja teksta iz jezično-književne obrazovanosti

1. pričom / priča (1 bod)
2. Ivo Frangeš (1 bod)
3. osjećaj zahvalnosti / „To su ljudi kojima dugujem mnogo više nego što im uopće ovom prilikom mogu i priznati.“ ili sadržajno adekvatan odgovor (2 boda)
4. „...prije svega je u raspodjeli obuhvaćene građe i načinu na koji je ona uspostavljena u cjelini.“ ili sadržajno adekvatan odgovor (2 boda)
5. „Ova knjiga htjela je biti harni¹ dug izgubljenoj cjelovitosti hrvatske književnosti, dug koji joj je htio vratiti jedan nepopravljivi kriptonacionalist².“ ili sadržajno adekvatan odgovor (2 boda)
6. „Mrtvim je postao tek kasnije kad su ga u slijepoj obnoviteljskoj ljubavi ugušili humanisti i kada su njegovu svakidašnjost i životnost pretvorili u jezik školnika.“ ili sadržajno adekvatan odgovor (2 boda)
7. b) rimsku (1 bod)
8. Od doseljenja do danas su Hrvati morali biti sposobni / otvoreni prihvaćati / trpjeti kulturne, gospodarske i druge utjecaje i zapadnog i istočnog dijela Europe. ili sadržajno adekvatan odgovor (2 boda)
9. Sv. Ćiril i Metoda (1 bod)
10. d) uglata (1 bod)
11. a) Sv. Ćiril (1 bod)
12. d) gotica (1 bod)
- 13.

1.	2.	3.	4.
c	a	d	b

(4 boda)

14. a) Misal po zakonu rimskoga dvora (1 bod)
15. a) O ledini koju je kralj Zvonimir darovao benediktincima. (1 bod)
16. a) U tekstu Bašćanske ploče spominje se gradnja crkve u vrijeme kneza Kosmata. (1 bod)
17. b) Šibenska molitva (1 bod)

18. Narječja su skupine dijalekata. Hrvatska se narječja dijele na štokavsko, kajkavsko i čakavsko, a unutar njih razlikujemo dijalekte, koje uglavnom dijelimo prema refleksu jata: ikavski, ekavski, jekavski, ikavsko-ekavski. ili sadržajno sličan odgovor

Za pravilno definiranje razlike 1 bod, za navođenje narječja 1 bod, ukupno 2 boda.

19. a) Bartol Kašić (1 bod)

20. a) H. Lucić (1 bod)

21. b) Rijeka (1 bod)

22. c) U književnosti se često odražavao duh pokreta katoličke obnove. (1 bod)

23.

1.	2.	3.	4.
d	a	b	c

(4 boda)

24.

1.	2.	3.	4.
b	d	a	c

(4 boda)

25. d) Sastanak sa sindikatima održan je u Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. (1 bod)

Ukupno 40 bodova

I. INTERPRETATIVNA ANALIZA KNJIŽEVNOG DJELA PO ZADANIM KRITERIJIMA

Mogući sadržajni elementi odgovora:

- rođen u Požegi, djetinjstvo proveo u Osijeku, gimnaziju završio u Zagrebu, završio studij filozofije, radio kao lektor, književnik i urednik
- prvu zbirku pjesama *Lirika* objavio je 1931. godine, uz knjige *Lirika, Spasena svjetla, Izabrani stihovi, Pjesme, Knjiga prepjeva, Osvijetljeni put, Goli časovi*, objavljena mu je *Knjiga prepjeva*, odnosno zbirka prijevoda svjetskih pjesnika
- jedan je od najprevođenijih hrvatskih pjesnika, osim na sve slavenske jezike, pjesme su mu prevedene na engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski, mađarski, rumunjski, turski, albanski, a i na latinski i esperanto
- njegove antologijske pjesme *Oblak, Povratak, Slap, Pjesma mrtvog pjesnika, Balada iz predgrađa, Vagonaši, Mrtvačnica najbjednijih* i dr.
- u svojem pjesništvu donosi nove, jedinstvene sadržaje, prodirući duboko u riznicu svojih bogatih unutrašnjih doživljaja, njegova je lirika sva ugrađena u male svjetove svakodnevnih zbivanja
- govoreći o svojem osobnom, intimnom svijetu, pjesnik diže zapravo svoje vlastite doživljaje na razinu općeljudskih simbola
- „Sljedbenik najboljih tokova naše moderne, najviše se očito njoj približio. Njegovi su uzori bili veliki lineari: Rilke, Heine, Jesenjin; od naših Vidrić i Matoš; no sigurno je i Verlaineova poetika glazbenog ozvučja imala na nj svoga utjecaja. Iako cjelovito svoj, Cesarić je po svom tihom doživljaju bola i humanom odnosu sličan, donekle, u nas Domjaniću, a u svom pjesničkom predan je »čistoj« poeziji Vladimira Vidrića. Ako

bismo, stoga, zbog usporedbe, Vidrića označili našim »totalnim lirikom«, Cesarića bismo mogli nazvati refleksivno-suptiltnim pjesnikom. Ta suptilnost i refleksivnost zrače iz dubine Cesarićeve inspiracije, tamo gdje se začinje i doživljava pjesma. (...)

- Nema u njega nemira jednog Šimića i elevacija Tina Ujevića. On, bar naoči, mnogo splošnije shvaća i rješava ljudsku sudbinu. Bez nekih traženja, dilema i kontradikcija; gotovo ga ne zanimaju sudbinsko-religiozna pitanja — vječnost i transcendenciju. Njegov lirski ugođaj kao da zapostavlja i istodobno nadomješta sve druge aspekte. (...) To je najčešće razlogom da se prosječni čitalac Cesarića zaustavlja na skladnom pjesničkom ugođaju, vanjskoj refleksiji i stvarno humanističkom doživljaju pjesnika. (...) Cesarić kao rijetko koji pjesnik bira i mjeri svoje riječi. Oprezno izbjegava »teške«; brižljivo ih zamjenjuje tihim lirskim izričajima.“ (D. Šimundža: Dobriša Cesarić ili tajna ljudske duše)
- lirski, misaona pjesma
- život pjesnika i njegovih djela nakon pjesnikove smrti, promišljanje smisla postojanja i smisla književnog stvaranja
- odnos između književnika, njegova djela i čitatelja
- književno djelo kao sredstvo komunikacije između književnika i čitatelja
- književno djelo kao utočište i nada

II. STVARANJE REFLEKTIVNOG TEKSTA

Mogući sadržajni elementi odgovora:

Učenici će, uvažavajući navedene smjernice – a na osnovi svojih spoznaja i osobnih iskustava iznijeti svoj stav potkrijepljen s argumentima:

- obrazložiti će svoje mišljenje o konstatacijama autora;
- iznijeti će svoje mišljenje o uvažavanju ljudi koji rade za dobrobit i prosperitet društva, svoje uže i šire zajednice
- opisati će svoje viđenje doprinosa mladih opstanku i boljitku naše zajednice
- iznijeti će svoje mišljenje o naslovu napisa
- komentirati će navedenu rečenicu teksta
- opisati će pozitivne (i eventualno negativne) primjere iz svoje uže okolice

ZADACI STVARANJA/SASTAVLJANJA TEKSTA

Analiza, interpretativna analiza književnog djela po zadanim kriterijima

Ispravljanje i vrednovanje zadataka stvaranja teksta

Profesor koji ispravlja radnju na osnovi kriterija iz opisa ispita i na osnovi Upute o ispravljanju i vrednovanju ocjenjuje učinak pristupnika.

Uputa o ispravljanju i vrednovanju u natuknicama sadrži moguće sadržajne elemente rješenja. I svako drugo dobro rješenje se može prihvatiti, ali se ne očekuje stručno točno korištenje jezika Upute za ispravljanje i vrednovanje. Profesor koji ispravlja radnju znakovima navedenim u Uputi za ispravljanje i vrednovanje označava sadržajne elemente koje prosudi ispravnim. Profesor koji ispravlja radnju označava kompozicijske, stilističke, jezične i pravopisne pogreške sukladno tome kako su one naznačene u Uputi za ispravljanje i vrednovanje.

Profesor koji ispravlja radnje označava kompozicijske, stilske, jezične i pravopisne pogreške. Unutar bodovnih granica odlučujući je omjer udovoljavanja kriterijima vrednovanja.

Kritériji vrednovanja i vrednovanje stvaranja teksta interpretativne analize djela

<p>Kvaliteta sadržaja – može se dati ukupno 15 bodova Razumijevanje polaznog teksta i zadatka; njegovog konteksta (predmetno znanje u svezi zadatkom, opća informiranost; udovoljavanje elemenata odgovora kriterijima zadatka i bazičnom tekstu; putem senzibilnosti na probleme, uočavanja bitnog, neodstupanja od teme, bogatstva misli, relevantnih primjera, iznošenja mišljenja).</p>	
<p>15-12 bodova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odgovara, upućuje i svojim odgovorom obuhvaća sve kriterije naznačene zadatkom; - razložene, obrazložene i objektivne tvrdnje i zaključci; - točno argumentiranje navođenjem iz polaznog teksta, parafraziranje fabularnih dijelova djela; - sposobnost prosudbe, relevantni vrijednosni sudovi; - informiranost sukladna kriterijima interpretacije (pojmovi, opravdani primjeri i pozivanja) - uvjerljiva primjena;
<p>11-6 bodova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - djelomično udovoljavanje kriterijima zadatka; - mjestimično nerazložene tvrdnje, konstatacije; - razlaže samo jedan dio očekivanih problema; - svoje tvrdnje tek djelomično potkrepljuje; - informiranost sukladna kriterijima interpretacije (pojmovi, opravdani primjeri i pozivanja) – djelomično prihvatljiva primjena, eventualne predmetne pogreške; - više ispravnih elemenata razlaganja, relevantno mišljenje;
<p>5-0 bodova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - jedva ili ne reflektira na kriterije zadane zadatkom; većinom površna očitovanja, neutemeljene tvrdnje; - tvrdnje nisu potkrijepljene, prepričava ulomak ili sadržaj; - manjkavo predmetno i pojmovno znanje, povremene temeljne zablude;
<p>Kompozicija teksta – može se dati ukupno 5 bodova Gradnja teksta (misaoni luk, logičnost, udovoljavanje kriterijima književne vrste); kompozicija (koherencija, razmjernost, raščlanjenost, obim: 400-800 riječi).</p>	
<p>5-4 boda</p>	<ul style="list-style-type: none"> - svjesno građen slijed razmišljanja; - razmjerno raščlanjena kompozicija: odjeljci, najave, razlaganje, zaključci; - tekst ima trodijelnu strukturu – uvod, razradu i zaključak; - adekvatan obim;
<p>3-2 boda</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dijelom sustavan slijed razmišljanja; - nerazmjerni elementi kompozicije, elementi kompozicije su forsirane i/ili ih nema (odjeljci, najave, razlaganje, zaključci); - razlaže samo jedan dio očekivanih elemenata; - očekivani obim;
<p>1-0 bodova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nesiguran slijed razmišljanja, slijed razmišljanja koji se ne može identificirati/slijediti; - upadljivo puno pogrešaka, nedostaci u raščlanjivanju teksta; - obim manji od očekivanog;
<p>Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost) – može se dati ukupno 10 bodova Po kriterijima jezičnog registra, fonda riječi i jezičnoj normi.</p>	
<p>10-8 bodova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odgovarajući jezični registar; - točno i jasno formuliranje misli i rečenica; - pravilno korišten bogat fond riječi prilagođen kriterijima interpretacije; - primjeren stil, prikladno nazivlje; - izražajan, nijansiran i dosljedan način prezentacije; - eventualno nekolicina manjih jezičnih nesigurnosti;

7-6 bodova	- tečno formuliranje misli, jasna gradnja rečenica; - fond riječi sukladan kriterijima interpretacije; - većim dijelom egzaktna prezentacija; - eventualno nekoliko jezičnih pogrešaka koje ne utječu na bit interpretacije;
5-3 boda	- prezentacija koju karakterizira nedovršenost, pretjerana kićenost; nepreciznosti u formuliranju rečenica koje ometaju razumijevanje; jezične pogreške; - nesigurnosti u jezičnom registru;
2-0 boda	- veliki dio teksta karakterizira nezahtjevnost i površnost; - stilske i jezične pogreške koje u osnovi sprečavaju razumijevanje teksta; oskudna i rastresena gradnja rečenica; - oskudan fond riječi, uporaba riječi koje ometaju razumijevanje teksta

Kriteriji vrednovanja i vrednovanje stvaranja reflektivnog teksta

Stvaranje reflektivnog teksta: 20 bodova	
Sukladno udovoljavanju kriterijima predmetnog znanja, opće informiranosti, senzibilnosti na probleme, misaonog bogatstva, gradnje teksta; jezične zahtjevnosti (stil, jezična pravilnost).	
Sadržaj	
5-4 boda	- daje relevantne i objektivne odgovore na sve kriterije zadatka, dokazuje svoju informiranost, kritičko promišljanje, primjenjuje svoje predmetno znanje;
3-2 boda	- djelomično adekvatni odgovori; manjkava informiranost, eventualne predmetne zablude;
1-0 bodova	- izrazito manjkava rješenja, odstupa od zadanih kriterija, neinformiranost, zablude;
Senzibilnost na probleme	
5-4 boda	- promišljanje usmjereno na rješavanje problema; uvjerljive i razložene tvrdnje i konstatacije; - misaona zrelost, otvorenost, bogatstvo misli, ostvarenje sposobnosti prosuđivanja;
3-2 boda	- mjestimično nerazložene, neutemeljene tvrdnje; - ne toliko relevantne misli, općenite fraze;
1-0 bodova	- neosjetljivost na problem; - irelevantne konstatacije, zablude, površan pristup;
Slijed razmišljanja	
5-4 boda	- relevantno građen slijed promišljanja; - razmjerno raščlanjena kompozicija: uvod, razrada, zaključak; - adekvatan obim: 150-450 riječi;
3-2 boda	- nastoji ostvariti uvjerljivo građenje slijeda promišljanja; - nerazmjerni elementi kompozicije, elementi kompozicije su forsirani i/ili ih nema (odjeljci, najave, razlaganje, zaključci); - očekivani obim: 150-450 riječi;
1-0 bodova	- nesiguran slijed razmišljanja, slijed razmišljanja koji se ne može identificirati; - upadljivo puno pogrešaka, nedostaci u raščlanjivanju teksta; - obim manji od očekivanog;
Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost)	
5-4 boda	- odgovarajući jezični registar; - točno i jasno formuliranje misli i rečenica; - pravilno korišten bogat fond riječi prilagođen kriterijima interpretacije; - izvrsna jezična pravilnost;

3-2 boda	- u jeziku nastoji biti istančan; - mjestimično rastresen način prezentacije, netočnosti u gradnji rečenica i primjeni fonda riječi, nesigurnosti u primjeni jezičnog registra; - nekoliko jezičnih pogrešaka;
1-0 bodova	- nezahitljiva i neprimjerena uporaba jezika; stilističke pogreške, površna gradnja rečenica, siromašan fond riječi; - formulacije koje utječu na razumijevanje teksta (jezične pogreške)

Vrednovanje pravilnog pisanja i urednosti rukopisa

Pravopis - sukladno udovoljavanju pravopisnim pravilima; uzimanjem u obzir teške pogreške, manje pogreške i pravila o razgodcima/interpunkciji i na osnovi jedinstvenog načela o bodovanju navedenog u Uputi za ispravljanje i vrednovanje

Urednost i uređenost rukopisa - uređenost i čitkost teksta, uzimanje u obzir kriterije čitatelja, sukladno kulturnosti forme.

Bodovanje pravopisnih pogrešaka

Pravopis radnje se vrednuje na način da se zbrajaju pravopisne pogreške razumijevanja teksta jezične-književne obrazovanosti i stvaranja teksta. Za iste pogreške koje se ponavljaju oduzimaju se bodovi samo jedanput. Maksimalni broj bodova za pravopis: 8 bodova.

Vrsta pravopisne pogreške	Broj kaznenih bodova
lakša pravopisna pogreška (npr.): pogreške u pisanju interpunkcijskih i pravopisnih znakova/razgodaka; sastavljeno i rastavljeno pisanje manje poznatih riječi; pisanje č/ć; ije/je itd.	1 bod
teža pravopisna pogreška(npr.): pisanje velikog početnog slova (imena ustanova, udruga, pripadnika naroda, prve riječi u rečenici itd.; pisanje negacije; rastavljanje riječi na slogove na kraju retka, pisanje riječi s glasovnim promjenama, pisanje posvojnih pridjeva od vlastitih imenica, pisanje brojeva, pravopisni znakovi u navođenju, pisanje nadnevka, sročnost itd.	2 boda

Preračunavanje kaznenih bodova u ispitne (pravopisne) bodove

Broj kaznenih bodova	Broj ispitnih bodova
0-2	8
3-4	7
5-6	6
7-8	5
9-10	4
11-12	3
13-14	2
15-16	1
više od 16	0

Bodovanje urednosti teksta i rukopisa

Jedva čitljiv ili nečitljiv rukopis u velikom dijelu teksta, tekst je pun ispravaka koji se ne mogu slijediti, pravopisni i dijakritički znakovi površno pisani.	0 bodova
Tekst je većim dijelom uredan i čitljiv, broj pogrešaka (ispravljanja, bilježenje znakova interpunkcije i dijakritičkih znakova) se može svesti na nekolicinu.	1 bod
Uredan i dobro čitljiv rukopis, ispravljanja su u skladu s pravilima, znakove piše pravilno.	2 boda

Bodovne vrijednosti vrednovanja dvaju zadataka stvaranja teksta:

Tekst interpretativne analize umjetničkog djela: 30 bodova	Sadržaj	15 bodova
	Kompozicija teksta	5 bodova
	Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost)	10 bodova
Reflektivni tekst: 20 bodova	Sadržaj	5 bodova
	Senzibilnost na probleme	5 bodova
	Slijed razmišljanja	5 bodova
	Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost)	5 bodova

Sumiranje bodova pismene radnje

Niz jezično-književno-obrazovnog niza zadataka i razumijevanja teksta	40 bodova
Zadatak stvaranja teksta interpretacije umjetničkog djela	30 bodova
Zadatak stvaranja reflektivnog teksta	20 bodova
Pravopis	8 bodova
Urednost rukopisa	2 boda

Označavanje kompozicijskih, jezičnih i pravopisnih pogrešaka

Znak za novi odlomak: obrnuto slovo z

Označavanje nedostatka slova, riječi, (dijela) rečenice: √

Znak za pogrešku u tekstu: -----

Sadržajna pogreška: _____

Red riječi, rečenica, odlomaka: 1. 2. 3.

Logička ili jezična suprotnost: : ↔

Znak za jezične pogreške: ~~~~~

Znak za gramatičke pogreške: ==

Znak za pravopisne pogreške: _____

Sastavljeno pisanje: ⊕

Rastavljeno pisanje: ⊖